

публічних і приватних елементів правового регулювання у сімейних правовідносинах.

Список використаних джерел та літератури:

1. Тихомиров Ю. А. Публичное право : учебник / Ю. А. Тихомиров. – М. : БЕК, 1995. – С. 54–55.
2. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон від 21 листоп. 1992 р. № 2811-ХІІ (ред. Від 12 черв. 2009 р. на підставі 1390-17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua.
3. Про пенсійне забезпечення : Закон від 5 листоп. 1991 р. № 1788-ХІІ (ред. від 7 трав. 2009 р. на підставі 1276-17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon1.rada.gov.ua.
4. Гегель Г. В. Ф. Філософія права / Г. В. Ф. Гегель. – М. : Мисль, 1990. – С. 269.
5. Махінчук В. М. Конкубінат за Сімейним кодексом України: проблеми правореалізації / В. М. Махінчук // Наукові засади та практика застосування нового Сімейного кодексу України : зб. наук. пр. за матеріалами «круглого столу», м. Київ, 25 трав. 2006 р. – Х., 2007. – С. 97.

Войналович Тетяна Сергіївна
студентка 5 курсу історичного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
науковий керівник: старший викладач **Зосімович О. Ю.**

Система покарань, їх ознаки та призначення

Визначені діючим кримінальним законодавством окремі види покарань утворюють систему, яка встановлена ст. 51 КК і юридичною базою, на якій ґрунтується діяльність судів по застосуванню даних покарань. Законодавець, створюючи дану систему, тим самим створює базу для побудови санкцій в яких передбачені види і межі покарань за окремі злочини.

Система покарань є важливим засобом у забезпеченні законності оскільки покликана визначати однозначність у правозастосовній діяльності. Даній системі невідомі такі покарання як смертна кара, фізичні знущання, та такі, що ганьблять і порушують громадянські права особи. У системі покарань значне місце займають покарання, що не пов'язані з позбавленням волі такі як штраф, громадські роботи тощо. Система покарань включаючи в себе цілий комплекс покарань, дає можливість забезпечити при застосуванні судами конкретних покарань їх необхідну індивідуалізацію відповідно до тяжкості вчиненого злочину і особи засудженого [1].

Під даною системою розуміється визначений кримінальним законодавством і обов'язковий для суду вичерпний перелік покарань, які розташовані у певному порядку відповідно до ступеня їх суворості.

З вище наведеного видно, що поняття системи покарань включає в себе низку ознак, а саме :

а) система покарань встановлюється лише законом. Так, не одне покарання не може визначатися в довільній формі, оскільки його вид, розміри, порядок і підстави застосування можуть бути зазначені лише в законі;

- б) перелік покарань, які утворюють систему, є обов'язковим для суду, що означає, що суд застосовуючи покарання, не має права відступити від даної системи;
- в) перелік покарань, що утворюють систему, є вичерпним, та наведений у ст. 51 КК;
- г) перелік покарань, що утворюють систему розміщений за ступенем їх суворості. У ст. 51 КК покарання розташовані починаючи від менш суворих до більш суворого.

Система покарань, встановлена в ст. 51 КК, передбачає 12 видів покарань, а саме: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі [3].

В разі ухилення від відбування даних покарань особа притягується до кримінальної відповідальності за статтями 389, 390 і 393 КК. Так, ухилення особи від виконання громадських робіт карається за ст. 389 КК – арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років.

Варто зазначити, що усі покарання, які входять у систему, класифіковані за певними ознаками, які закріплені у кримінальному законодавстві. Дана класифікація має важливе не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки вона покликана сприяти правильному застосуванню окремих видів покарань на практиці.

Покарання класифікуються за порядком (способом) їх призначення; за суб'єктом, до якого застосовується покарання; за можливістю визначення строку покарання та ін.

За порядком призначення покарання відповідно ст.52 КК поділяються на три групи: а) основні покарання; б) додаткові покарання; в) покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Основні покарання – це покарання, що призначаються у вирокі суду лише як самостійні покарання. Відповідно за кожен злочин окремо суд може призначити лише одне основне покарання. До таких покарань закон відносить: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання – це такі покарання, що призначаються лише як додаток до основного покарання і самостійно застосовуватися не можуть. До них закон відносить: конфіскацію майна, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

До покарання, що можуть призначатися і як основні так і як додаткові – законодавство відносить позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю і штраф [4].

До основного покарання може бути приєднано одне чи кілька додаткових покарань у випадках і порядку, передбачених законом.

Наприклад, суд, засуджуючи винного за ч. 3 ст. 368 КК (одержання хабара), може призначити основне покарання у виді позбавлення волі і приєднати до нього такі додаткові покарання, як позбавлення права обіймати певні посади і конфіскація майна [3].

За суб'єктом покарання класифікуються на загальні і спеціальні. Загальні покарання навідрізок від спеціальних можуть застосовуватися до будь-якої особи, спеціальні ж призначаються лише певному колу засуджених. Наприклад, тримання у

дисциплінарному батальйоні може бути призначене лише військовослужбовцям строкової служби. До спеціальних покарань належать також службові обмеження для військовослужбовців, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу і позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

За можливістю визначення строку покарання всі покарання поділяють на строкові і безстрокові. До перших відноситься: позбавлення волі, обмеження волі, арешт, виправні роботи без позбавлення волі, службові обмеження для військовослужбовців, громадські роботи, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, тримання у дисциплінарному батальйоні.

Безстроковими покараннями є: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу і довічне позбавлення волі.

Таким чином, під системою покарань прийнято розуміти встановлений кримінальним законом і обов'язковий для суду вичерпний перелік покарань, розташованих у певному порядку за ступенем їх суворості.

Список використаних джерел та літератури:

1. Александров Ю.В. Кримінальне право України: Заг. частина: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ю.В. Александров, В.А. Клименко. – К.: МАУП, 2004.
2. Козирева В. Еволюція кримінальних покарань майнового характеру у вітчизняному законодавстві // Підприємство, господарство і право. – 2006. – № 5. – С. 126.
3. Кримінальний кодекс України
4. Марченко Н. В. Додаткові покарання в контексті системи покарань // Держава і право. Вип. 40. – С. 478–480.

Шевчук Вікторія Леонідівна

студентка 5 курсу історичного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
науковий керівник: старший викладач **Новик В. А.**

Звільнення від покарання та його відбування

Одним із інститутів вітчизняного кримінального права, що відображений у статтях розділу XI Загальної частини Кримінального кодексу України (далі – КК), є звільнення від покарання. Наявність у вітчизняному законодавстві інституту звільнення від покарання є виявом побудови його на засадах гуманізму і справедливості. Відомий російський криміналіст О.І. Рарог зазначає, що соціальне призначення інституту звільнення від покарання полягає в тому, щоб заощаджувати заходи кримінальної репресії і стимулювати виправлення особи, яка вчинила злочин, сприяти її якнайшвидшому пристосуванню до вимог правопорядку, до норм соціальної поведінки, а також виключити призначення покарання у випадках, коли досягнення його цілей є неможливим [2].

Під звільненням від покарання розуміють відмову держави від застосування покарання до особи, яку обвинувальним вироком суду було визнано винною у вчиненні злочину і засуджено за це. Слід зауважити, що визначення «звільнення» через «відмову» є некоректним. Як відомо, відмовитися можна від чогось поки що